เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท
วันพฤหัสบดีที่ 14 กุมภาพันธ์ 2013 เวลา 00:00 น. -

บันทึกชุดนี้ ถอดความมาจากหนังสือ Learning by Doing : A Handbook for Professional Learning Communities at Work. 2nd Ed, 2010 เขียนโดย Richard DuFour, Rebecca DuFour, Robert Eaker, Thomas Many

ตอนที่ ๔ นี้จับความจาก Chapter 3 : Create a Focus on Learning

อย่าลืมว่าครูมีงานมากอยู่แล้ว กิจกรรม PLC ต้องไม่เพิ่มภาระแก่ครู และครูทุกคนมีสิ่งที่เขาภูมิใจ ระวังการเปลี่ยนแปลงมีผลไปกระทบศักดิ์ศรีของเขา หรือกล่าวในทางตรงกันข้าม PLC ต้องเข้าไปช่วยเพิ่มพูนศักดิ์ศรีของความเป็นครู

เพื่อพุ่งเป้าของ PLC ไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน จึงมีคำถามหลัก ๒ คำถาม สำหรับ PLC
๑. ต้องการให้นักเรียนเรียนอะไร
๒. รู้ได้อย่างไร ว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้สิ่งนั้นๆ

หลักการสำคัญคือ นักเรียนทุกคนได้เรียนเท่าที่จำเป็น (essential learning) ตาม เป้าหมายอันทรงพลัง (power standards) ไม่ใช่เรียนให้จบตามที่กำหนดในหลักสูตร

เพื่อให้การเรียนรู้ของศิษย์ เน้นที่ essential learning มีเครื่องมือในการเลือกความรู้ที่จำเป็นจริงๆ ๒ ประการ ดังนี้

๑. ใช้เกณฑ์ ๓ คำถาม (๑) ความรู้นี้จะคงทนจดจำไปในอนาคตหรือไม่ (๒) ความรู้นี้จะช่วยเป็นพื้นฐานต่อการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ หรือไม่ (๓) ความรู้นี้จะช่วยความสำเร็จในการเรียนรู้ในชั้นต่อไปหรือไม่

๒. ใช้การประชุมระดมความคิดในกลุ่มครูที่เป็นสมาชิก PLC ด้วยบัตร ๓ คำ keep, drop, create ทำอย่างน้อยทุกๆ ๓ เดือน

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท
วันพฤหัสบดีที่ 14 กุมภาพันธ์ 2013 เวลา 00:00 น. -

ครูที่เป็นสมาชิก PLC ทำกระบวนการร่วมกันเพื่อ "เห็นช้างทั้งตัว" ในเรื่องเป้าหมายการ เรียนรู้ที่จัดให้แก่นักเรียน และ ลปรร. ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ใช่แค่เข้าใจส่วนของวิชาหรือชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น แต่เข้าใจส่วนของวิชาและชั้น อื่นๆ ด้วย คือเข้าใจภาพรวมจริงๆ และเข้าใจลึกถึงระดับคุณค่า และเข้าใจจนมองเห็นลำดับ ความสำคัญ มองเห็นประเด็นของ formative assessment ที่จะดำเนินการเพื่อช่วยปรับปรุง กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

ผมขอเพิ่มเติมจากการตีความของผมเองว่า การที่สมาชิก PLC “เห็นช้างทั้งตัว” นั้น ต้องเห็นจากมุมมอง หรือความเข้าใจของศิษย์ด้วย ไม่ใช่จากมุมมองของครูเท่านั้น

ใช้การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียน (formative assessment) ที่ทำอย่างดี มีคุณภาพ และบ่อย เป็นเครื่องมือช่วยการเรียนรู้ โดยเข้าใจร่วมกันอย่างชัดเจนว่า การทดสอบแบบนี้ไม่ใช่เพื่อการตัดสินได้-ตก แบบการทดสอบระดับประเทศ (summative evaluation) แต่เป็นการทดสอบเพื่อช่วยการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนรู้สถานะการเรียนรู้ ของตน เป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ และให้ครูรู้ว่ามีศิษย์คนไหนบ้างที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษในวิชาใด รวมทั้งเป็นการ feedback แก่ครู ว่าควรปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่ตนให้แก่ศิษย์อย่างไรบ้าง

วิธีการจัดการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นประเด็นสำคัญของ การเรียนรู้ร่วมกันของครู ใน PLC คือเป็นเรื่องที่ครูจะต้องเรียนรู้เรื่อยไปไม่มีวันจบ และต้อง เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เอาประสบการณ์จริงมา ลปรร. กัน เพื่อหาวิธีทำให้การประเมินมีพลัง กระตุ้นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของศิษย์ รวมทั้งเพื่อเป็นประเด็นการเรียนรู้ของครู ในการทำความเข้าใจ "จิตวิทยาการเรียนรู้" (cognitive psychology) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการทำให้เกิดปัจจัยด้านจิตวิทยาเชิงบวก

มีผลการวิจัยมากมาย (ในสหรัฐอเมริกา) ว่าการดำเนินการ และพัฒนา กระบวนการ ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ทำเป็นทีม โดยครูที่สอนชั้นเดียวกัน ผ่านการปรึกษาหารือ การใช้วิธีการประเมินแบบที่ร่วมกันพัฒนา และนำผลการประเมินมาร่วมกันตีความ เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งใช้ปรับปรุง วิธีการประเมิน จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีกว่าวิธีการที่ครูต่างคนต่างทำ

คณะผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ มีความเห็นที่รุนแรงต่อการที่ครูต้องทำงานประเมินเป็นทีม โดยใช้แบบประเมินเดียวกันที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นใช้ ต้องไม่ยอมให้ครูคนใดคนหนึ่งแยกตัว โดดเดี่ยวออกไปทำคนเดียว เพราะผลการวิจัยชี้ชัดว่าการกระทำเช่นนั้นจะเป็นโทษต่อนักเรียน เพราะผลการเรียนจะไม่ดีเท่าดำเนินการประเมินเป็นกลุ่ม

จุดที่สำคัญคือ การที่ครูร่วมกันเป็นทีม เอาใจใส่การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน จะเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่เน้นการเรียนรู้ (learning) ไปในตัว เปลี่ยนจากวัฒนธรรมที่เน้นการสอน (teaching) ที่เราคุ้นเคย

กระบวนการกลุ่มของครูในการพัฒนาการประเมินแบบ formative assessment อย่างต่อเนื่อง ผ่านการปฏิบัติจริง คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคุ้นเคยของครู ให้ค่อยๆ เปลี่ยนการทำหน้าที่ "ครูสอน" (teacher) มาเป็น "ครูฝึก" (coach) โดยไม่รู้สึกว่าต้องฝืนใจ

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท
วันพฤหัสบดีที่ 14 กุมภาพันธ์ 2013 เวลา 00:00 น. -

จะเห็นว่ากระบวนการรวมกลุ่มครู ร่วมกันพัฒนา ปฏิบัติ และเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่อง ก็คือการตอบคำถาม (๑) เราต้องการให้ศิษย์เรียนรู้อะไรบ้าง และ (๒) รู้ได้อย่างไรว่าศิษย์ได้เรียนรู้ตามเป้าหมายในข้อ (๑) จริง เป็นการตั้งคำถาม และตอบคำถามทั้งสองซ้ำแล้วซ้ำเล่า วนเวียนเป็นวัฏจักร มีผลให้เกิดการยกระดับการเรียนรู้ ทั้งของศิษย์ และของครู

ปัญหาการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยทั่วไปไม่ได้เกิดจากสอนน้อยไป แต่เกิดจากสอนมากไป แต่นักเรียนได้เรียนรู้น้อย ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ สอนน้อย เรียนมาก เรื่องราวในบทนี้ เน้นที่การจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ประเด็นที่สำคัญ ไม่ใช่เรียนแบบเหวี่ยงแห ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผลน้อย

สิ่งที่จะต้องเอาชนะก็คือ การที่ครูหลงจัดการสอนในเรื่องที่ตนชอบ ไม่ใช่จัดให้ศิษย์ เรียนรู้เรื่องที่สำคัญต่อศิษย์

อย่าหลงที่การสร้างผลงาน หาทางลัดโดยการซื้อบริการวิธีจัดการเรียนรู้เอามาให้ครูทำ กระบวนการ เพราะจะไม่มีผลต่อเนื่องยั่งยืน

การเดินทาง PLC ที่ครูร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันตีความทำความเข้าใจผลที่เกิด ขึ้น นำมาคิดหาวิธีปรับปรุงการเรียนรู้ของศิษย์ วนเวียนเป็นวัฏจักรไม่รู้จบ เป็นหนทางที่ ต่อเนื่องยั่งยืนของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

วิจารณ์ พานิช
๒๖ ก.ค. ๕๔ ปรับปรุง ๙ ส.ค. ๕๔

{jcomments on}